

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศกว่าร้อยละ 50.30 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ภาคเหนือมีผู้ถือครองทำการเกษตรทั้งสิ้น 1.4 ล้านราย โดยมีผู้ถือครองทำการเกษตรมากที่สุดที่จังหวัดเชียงใหม่คือ 165,660 ราย หรือร้อยละ 12.1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2546)

การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเริ่มประสบปัญหาผลผลิตตกต่ำอันเนื่องมาจากสภาพดินที่เสื่อมสภาพและจากแมลงศัตรูพืชทำให้เกษตรกรหันมาใช้ปุ๋ยเคมีบำรุงดินและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพิ่มมากขึ้นอีกทั้งเกษตรกรยังมีวิธีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงยังไม่ถูกต้องมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชผิดไปจากที่ควรจะเป็นกล่าวคือเกษตรกรจะแก้ปัญหาโดยการเพิ่มความเข้มข้นของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มากกว่าอัตราที่ฉลากระบุซึ่งจะทำให้แมลงในสวนเกิดความต้านทานต่อสารเคมีอีกทั้งยังก่อให้เกิดสารพิษตกค้างในแปลงเกษตรทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ

ในปัจจุบัน ปัญหาที่เกษตรกรกำลังเผชิญในขณะนี้คือ อันตรายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรและผู้บริโภค เนื่องจากการควบคุมและการกำจัดศัตรูพืชด้วยสารเคมี ซึ่งทำให้ต้องเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ในทุก ๆ ปี สำหรับจำนวนผู้คนที่ยังไม่เสียชีวิตในทันที แต่ถูกโรคร้ายไข้เจ็บรบกวนเสียชีวิตในภายหลังก็ยังมีชีวิตอีกจำนวนไม่น้อย ทั้งนี้เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพิษและประโยชน์ของสารเหล่านี้ดีพอ ประกอบกับเกษตรกรเป็นจำนวนมากมักจะเชื่อคำโฆษณาของผู้แทนจำหน่าย รวมทั้งขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดความระมัดระวังเกี่ยวกับการใช้สารเคมีดังกล่าว จึงส่งผลให้อันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของเกษตรกรผู้เข้าร่วมไปถึงสภาพแวดล้อม

ในทุกวันนี้สภาพทางสังคมของเกษตรกร ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกพืชหลากหลายชนิด เช่น กะหล่ำดอก มะระ ข้าวโพด และมันฝรั่ง เป็นต้น อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชป้องกันและรักษาโรคในการเกษตร เนื่องจากมีการระบาดของแมลงศัตรูพืชและปัญหาเรื่องโรครวมทั้งเกษตรกรยังไม่มีความรู้อย่างถ่องแท้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาใน

การใช้สารเคมีได้ ดังนั้นจึงควรมีแนวทางในการให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกวิธี และปลอดภัย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกร ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางให้นักส่งเสริมการเกษตรได้ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นก่อนลงไปแก้ไขปัญหาให้เกษตรกร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกร ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อการใช้สารเคมีอย่างถูกวิธีของเกษตรกร ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรในพื้นที่ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ รู้ถึงวิธีการใช้สารเคมีที่ถูกต้องและสามารถใช้สารกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกวิธี
2. เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในกรณีที่เป็นเท่านั้น โดยคำนึงพียงภัยที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ
3. เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและส่งเสริมการเกษตรให้แก่เกษตรกร

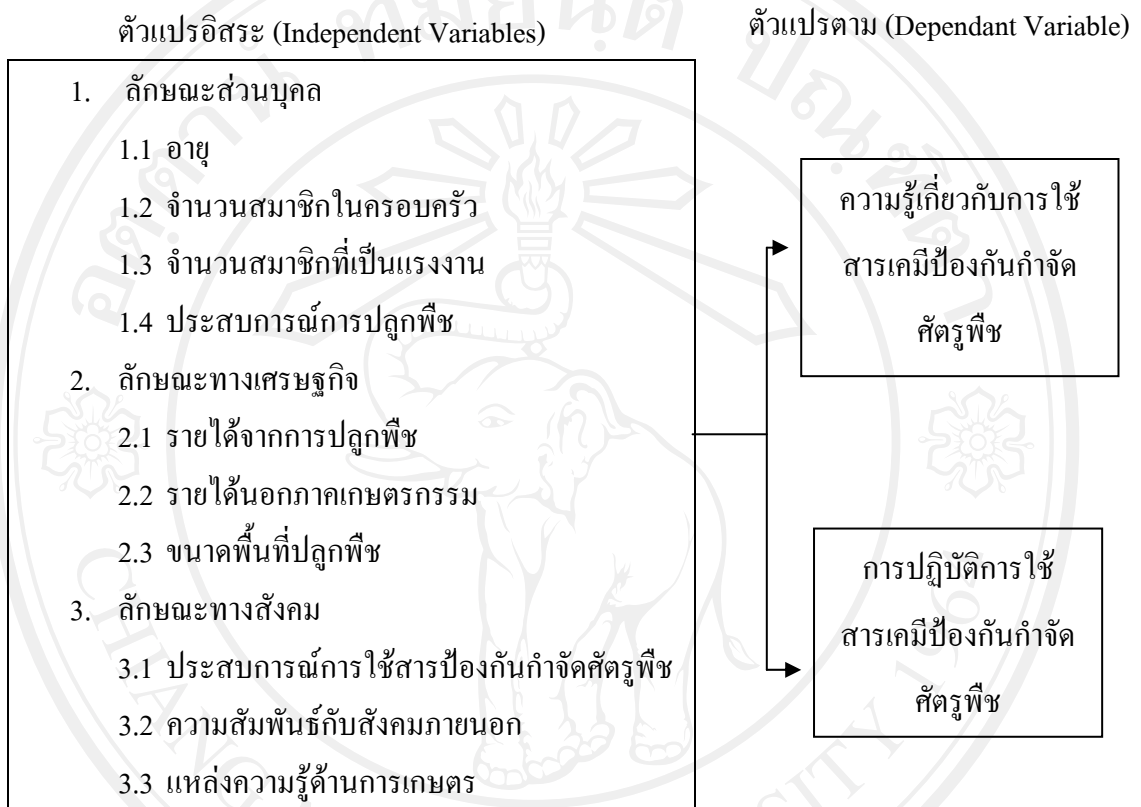
สมมติฐานของงานวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับตัวเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความรู้การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดศึกษาเฉพาะเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจำนวน 292 ราย ตัดเลือกโดยวิธีของ Taro Yamane โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษา 3 เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร

นิยามศัพท์

การใช้สารเคมี หมายถึง การกระทำต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร

ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมี หมายถึง เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องการใช้สารเคมีชนิดสารเคมีประเภทรูปแบบต่างๆ การเข้าสู่ร่างกาย การเกิดพิษต่อระบบต่างๆของร่างกายตลอดจนการปนเปื้อนในอาหาร

พฤติกรรมการใช้สารเคมี หมายถึง การปฏิบัติในรูปแบบต่างๆเพื่อใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกร ก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้สารเคมี